

Linda Koumarová, Témata křesťanského umění a jejich proměny – Křížová cesta
oponentický posudek bakalářské práce

V poslední době přibývá při obhajobách diplomových a závěrečných prací takových, které se konfrontují s křesťanskou, či jinak řečeno biblickou tematikou. K nim se nyní řadí i bakalářská práce Lindy Koumarové. Vybírá si téma křížové cesty, aby záhy zjistila, jak přiznává v úvodu, „že se o křížové cestě téměř nemluví (...), je opomíjenou látkou v umění i odborné literatuře...“ Myslím, že je zde objevena skutečná mezera, kterou se práce záslužně snaží zaplnit. Vzhledem k tomuto konstatování se tedy autorka vydává na svou vlastní cestu. Celá struktura práce je podřízena primární otázce: „Co vlastně ta křížová cesta je?“

Důležité a klíčové je zjištění, že křížová cesta je formou lidové zbožnosti, dodatečně kodifikovanou. Tím se objevuje důležitý aspekt konfrontace oficiálnosti a spontánnosti prožitku. Polemické je v této souvislosti autorčino konstatování (s. 25), že „tato stabilita, společně s estetikou většinové společnosti (?), přinesla do vývoje zpracování křížové cesty útlum.“

Práce se tedy nemohla omezit na samotné téma (kodifikované) křížové cesty, které se ve výkladu opakovaně prolíná s tématem Pašijí. Přes zásadní příbuznost není v textu precizováno rozlišení obojího. A tak někdy autorka jako „křížovou cestu“ uvádí příklady vysloveně pašijového charakteru, zejména poutní místo ve Wambierzycích. Při uvádění poutních míst se někdy vyskytují topografické nepřesnosti, dané menší zkušeností autorky, které tak oslabují pádnost zvoleného příkladu ve vztahu k Čechám (Zhořelec je Horní Lužice, Wambierzyce Kladsko, nikoli Slezsko). Rozdělení do jednotlivých tematických okruhů někdy narušuje kontinuitu výkladu. Např. s. 24 uvádí v rámci napodobování formy křížové cesty Bolognu z 5. stol. a následně hned Fribourg z 16. stol. Postrádáme zmínku nejméně o Božím Hrobě ve Zhořelci, ale nalezneme ji až na s. 51.

Vynikajícím způsobem je zpracována ikonografie křížové cesty – tematizovaný popis nahrazuje zbytečné ikonografické podrobnosti. Opět se zde objeví několik pojmových nepřesností – Kristus Vítězný versus Kristus Trpitel nemá s danou problematikou nic společného, nejsou zmíněny mystické krucifixy (ani onen z autorčiny rodné Polné!) a popis dobrých a zlých vlevo a vpravo od Krista (s. 32) je zcela zavádějící. Ale již utřídění tak rozsáhlého materiálu je prací úctyhodnou. Přínosem práce je bohatý soubor příkladů zpracování témat v díle evropských mistrů včetně obrazového doprovodu na CD. Výklad je zde velmi zhuštěný, což autorku někdy zavádí k poněkud nešťastným formulacím (ocituji dvě: „El Greco...v izolaci Krista od evangelijní narace...představuje přemostění k moderně“; „Giotto představuje ikonografický typ tzv. Velké Kalvárie *se vším všudy*...“ - proloženo mnou). Autorka však správně zachytila základní rozdílnost přístupu jednotlivých mistrů buď ve smyslu narace **nebo** devoce.

Didaktický projekt působí poněkud rozpačitě, což je ale způsobeno charakterem tohoto typu bakalářských studií. Výtvarné pojednání tématu, zejména myšlenka spojení více zastavení na jedné „desce“, je inspirativní.

Otázky k obhajobě: 1/ Precizujte rozdíl mezi křížovou cestou a Pašijemi (pašijovým cyklem). 2/Vysvětlete úzus užívání pojmů „Kristus Vítězný“ a „Kristus Trpitel“. 3/Mezi Vámi vybranými příklady z evropského umění ukažte několik typicky narativních a typicky devočních.

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh hodnocení: výborně

20. srpna 2009

Jakub Synecký